

Més enllà del sexe

Aquesta, podríem dir, és l'època de les diferències, de les noves identitats. A les ja conegudes (encara que no del tot) homosexualitat o transsexualitat, se li han afegit en els darrers anys noves orientacions sexuals que desafien la normalitat i els costums arrelats en la societat. La asexualitat, per exemple.

Reportatge d'Andrea Avilés

“Ei, però tu no ets lesbiana?” Ella es mira la persona que ha formulat la pregunta amb incomoditat. Sempre el mateix, pensa, cansada d'un comentari que ha escoltat moltes vegades. “No... Jo sóc asexual”, contesta, i veu com el seu interlocutor arrufa les celles. “Asexual? Això què és? De segur que ets homosexual i no ho vols dir. No patisques, que jo no tinc cap problema!”, somriu amistosament. Ella calla, ja ha intentat explicar moltes vegades la seua orientació sexual i quasi sempre amb aquest resultat.

Una persona asexual és una persona que no experimenta atracció sexual envers una altra persona. Aquesta és la definició que apareix en el portal web d'AVEN (la xarxa d'educació i visibilitat de la asexualitat), una de les poques organitzacions íntegrament d'aquest col·lectiu. Encara que sembla impossible d'imaginar en la societat actual, aquesta orientació sexual és un fet. De la mateixa manera que l'homosexualitat o la bisexualitat, és una orientació sexual, perquè és una condició estable, que no es pot relacionar amb fases i perquè poden experimentar una atracció romàntica, conclou Moisés Catalán, psicòleg i fundador de l'Associació Nacional Queer

El Príncep Lila, que inclou entre altres la asexualitat.

De la mateixa manera que hi ha el sexe sense amor, també hi ha l'amor sense sexe. Aquesta és una de les idees que reivindiquen des del col·lectiu asexual, que és molt heterogeni. N'hi ha que no senten cap tipus d'atracció romàntica –els anomenats aromàntics–, també que experimenten atracció sexual només quan han desenvolupat un llaç afectiu amb la persona (demisexuals) i molts altres que es reconeixen dins l'espectre d'aquesta orientació sexual, com les gris-sexuals, que només senten atracció sexual sota determinades circumstàncies. Els asexuals, que també poden tenir relacions sexuals com a part d'una dinàmica de parella o curiositat, entenen les relacions de parella normalment des del pla emocional i afectiu, contesta Catalán a l'interrogant que sorgeix en pensar en les relacions. “Poden ser parelles mixtes o de dos asexuals, depèn de la persona”, explica el psicòleg. Anthony Bogaert, nord-americà dedicat a l'estudi de la sexualitat humana i la asexualitat, va determinar que entre un 1% i un 3% de la població era asexual, però és difícil arribar a una xifra exacta per la falta de coneixement per part de la població i la creació recent d'una comunitat.



A diferència del celibat, no és una decisió voluntària, tampoc és una fase o una conseqüència de cap trauma, ni reprimeixen els seus desitjos. Aquests són alguns dels prejudicis i dubtes que els asexuals desmenteixen habitualment amb la paciència pròpia d'aquell que se sap en minoria. Una minoria molt invisible. “No patisques, ja trobaràs la persona adequada” és un altre dels comentaris comuns. “Friquis”, “rarets” o “solitaris” són alguns dels estigmes que rep un col·lectiu que exigeix respecte i la capacitat de definir-se.

La asexualitat no és una patologia

Però també s'enfronten als prejudicis de la comunitat mèdica que, com ocorria fa unes dècades amb l'homosexualitat, entén la asexualitat com una patologia pròpia d'un desordre hormonal o també es confon habitualment amb el desig sexual hipoactiu fins a rebre tractaments lògicament amb nuls efectes. Una



Manifestació a Toronto del col·lectiu AVEN de persones asexuals, l'any 2013.

discriminació que denuncien perquè no contribueix a l'acceptació per part de gran part de la població, que confia en els judicis de la comunitat científica.

Com tots els comportaments que s'escapen a la norma, la asexualitat comporta en ocasions sentiments d'aïllament i exclusió. "A vegades et sents aïllat quan es parla d'experiències personals pel que fa al sexe. No pots dir res i ets part passiva de la conversa, la gent no se n'adona i al final acabes sentint-te una mica fora de context", explica Marta, membre d'AVEN de Barcelona. "No ens sentim malament quan parlem de sexe en general, no tenim cap problema amb això", continua, però es queixa que a vegades amb certes persones sembla que el sexe siga el més important.

En especial el cas dels xics, especifica Baikal-B, membre d'AVEN que prefereix identificar-se amb el seu *nick*, que han de suportar més pressió perquè el rol masculí imposat per la societat està molt

lligat amb el sexe. "A mi mateixa em costa assimilar que una persona atractiva no estiga interessada en el sexe per influència de la societat", continua explicant, perquè en la societat actual és difícil separar una aparença física favorable de "l'èxit" que suposa una vida sexual activa.

Lamentablement ni les mateixes orientacions sexuals situades a les perifèries del sistema, ni les associacions LGBT inclouen o consideren la asexualitat dins dels seus col·lectius. Per a molts, són gais i lesbianes amb por de sortir de l'armari, per a altres suposa una identitat massa poc conflictiva i sense morbositat, que no ha patit ni pateix formes de discriminació violentes com són els crims d'odi homofòbics i transfòbics. "T'adones que la visió que tenen de la asexualitat és molt distorsionada i ni tan sols la reconeixen com a orientació sexual", confessa Marta.

L'activisme que la comunitat asexual podria realitzar com a identitat que no participa d'una societat on els indivi-

dues es defineixen sovint en funció de l'atracció sexual (per exemple, homosexual o bisexual) passa desapercebut per a unes comunitats, com ara la feminista o la LGBT, que han emprat el sexe com a arma reivindicativa, perquè encara parlen en veu baixa d'un sistema on el sexe esdevé no sols un mètode d'inclusió i mèrit social, també una estratègia de màrqueting i un negoci que mou milions de diners.

El col·lectiu asexual, a diferència de les associacions LGBT, no és un grup articulat de persones que lluiten per aconseguir un objectiu. L'activisme, escara que escàs, comença a ser important en països com Estats Units, Regne Unit o en gran part d'Amèrica Llatina. AVEN és l'única organització íntegrament dedicada a la asexualitat i funciona més a través d'internet i xarxes socials com a fòrum. L'associació el Príncep Lila, present al País Valencià, és una de les poques que integra el moviment asexual entre els seus membres. Un dels problemes és que als asexuals els costa donar la cara i admetre la seua orientació per falta d'acceptació en el context actual, coincideixen tant Marta com Moisés Catalán. "Potser encara necessitem que passi un temps i que hi hagi més acceptació i visibilitat perquè se sumin més persones a l'activisme", apunta l'activista d'AVEN.

El principal problema és, aleshores, la poca visibilitat, encara que la situació millora, on abans aquesta orientació rebia burles i menyspreu. Fins i tot, encara que a nivell internacional persones més grans de cinquanta anys s'han sumat a la comunitat, després de descobrir aquesta orientació sexual i sentir-se identificats amb aquesta falta d'atracció sexual i descobrir, per tant, que no era cap problema mèdic. Al territori català, la visibilitat del col·lectiu és millor que a la resta d'Espanya, reconeix Marta, que va descobrir la seua orientació sexual a 17 anys, "encara que tota visibilitat és poca".

Normalització i educació són dues de les reivindicacions del col·lectiu. Baikal-B, per exemple, apunta la necessitat d'incloure la asexualitat en els programes de formació sexual, que també forma part de la normalització d'una orientació sexual marginada. "Sortir de l'armari no, nosaltres sortim de la biblioteca després del que ens toca llegir i aprendre per trobar-nos a nosaltres mateixos", replica Baikal-B. ●